

Завдання 1-го етапу
учнівської олімпіади з основ правознавства
9 клас.

Завдання 1. Правознавство у логічних послідовностях

1. Розташуйте у хронологічній послідовності держави, які існували на території України:
А) Київська Русь;
Б) Боспорське царство;
В) Галицько-Волинське князівство;
Г) держава Богдана Хмельницького.
2. Визначте послідовність історичних типів держав:
А) феодална держава;
Б) буржуазна держава;
В) держава соціальної демократії;
Г) рабовласницька держава.
3. Розташуйте у правильній послідовності чинники, які сприяли виникненню держави:
А) зростання продуктивності праці;
Б) удосконалення знарядь праці;
В) розшарування суспільства на соціальні групи;
Г) поява надлишків виробництва.
4. Розташуйте види республік у порядку зростання повноважень глави держави:
А) президентсько-парламентська;
Б) президентська;
В) парламентсько-президентська;
Г) парламентська.
5. Розташуйте нормативно-правові акти в порядку зменшення їхньої юридичної сили:
А) рішення обласної ради;
Б) наказ Міністра освіти і науки;
В) розпорядження глави районної державної адміністрації;
Г) наказ директора державного підприємства.
6. Розташуйте у логічній послідовності елементи системи права за принципом від простого до складного:
А) інститут права;
Б) диспозиція;
В) галузь права;
Г) правова норма.
7. Розташуйте підзаконні акти у порядку зменшення їхньої юридичної сили:
А) загальні підзаконні акти;
Б) локальні підзаконні акти;
В) відомчі підзаконні акти;
Г) місцеві підзаконні акти.
8. Розташуйте у порядку зростання юридичної сили наступні правові акти:
А) Міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України;
Б) кодекси;
В) Рішення Конституційного Суду України;
Г) Декрети Кабінету Міністрів України.

9. Розташуйте джерела права України у логічній послідовності залежно від ступеня їх вагомості щодо обсягу врегулювання правових відносин (у порядку зменшення ступеня вагомості):

- А) правовий звичай;
- Б) нормативно-правовий акт;
- В) нормативний договір;
- Г) міжнародно-правовий акт.

10. Розташуйте складові системи права у логічній послідовності від меншого до більшого:

- А) норма права;
- Б) підгалузь права;
- В) правовий інститут;
- Г) галузь права.

Завдання 2. Правознавство у логічних парах

1. Визначте відповідність між правовими формами здійснення функцій держави та прикладами цих правових форм:

1) правотворча діяльність; 2) правозастосовна діяльність; 3) правоохоронна діяльність; 4) інтерпретаційно-правова діяльність.

- А) конституційний суд дав офіційне тлумачення пункту 8 ст.108 Конституції України;
- Б) суд засудив громадянина Омельченко до довічного позбавлення волі за скоєне ним умисне вбивство з особливою жорстокістю;
- В) на вимогу працівника податкової служби громадянин Волков сплатив податкову заборгованість;
- Г) за рішенням парламенту було видано Звід законів.

2. Визначте відповідність між теоріями виникнення держави та їх змістом:

1) теорія насильства; 2) договірна теорія; 3) теологічна теорія; 4) патріархальна теорія.

- А) держава виникла як результат історичного розвитку сім'ї;
- Б) держава виникла у результаті завоювання одних племен іншими;
- В) держава виникла у результаті договору між людьми як наслідок усвідомлення ними своїх потреб та інтересів;
- Г) першопрчиною виникнення держави є Бог.

3. Визначте відповідність між назвами джерел права та їх змістом:

1) правовий звичай; 2) правовий прецедент; 3) нормативний договір; 4) нормативно-правовий акт;

- А) документ загального характеру, що встановлюється за взаємною домовленістю кількох суб'єктів і забезпечується державою;
- Б) санкціоноване державою правило поведінки, що склалося в результаті тривалого повторення людьми певних дій;
- В) судові чи адміністративні рішення з конкретної юридичної справи, якому надається обов'язкове значення під час вирішення всіх наступних аналогічних справ;
- Г) письмовий документ компетентного органу держави, у якому закріплено правило поведінки загального характеру, що забезпечується державою.

4. Визначте відповідність між видами права та їх змістом:

1) об'єктивне право; 2) суб'єктивне право; 3) приватне право; 4) публічне право.

- А) міра можливої поведінки особи;
- Б) сукупність галузей права, спрямованих на врегулювання і захист автономних інтересів індивідів та їх об'єднань;
- В) сукупність галузей права, що регулюють відносини, які забезпечують загальнодержавні інтереси домінуючої частини суспільства;
- Г) сукупність чинних у державі юридичних норм.

5. Визначте відповідність між видами правовідносин та їх змістом:

1) абсолютні; 2) відносні; 3) договірні; 4) односторонні.

А) виникають за взаємною домовленістю між їхніми суб'єктами;

Б) є правовідносинами, у яких чітко визначено тільки носія суб'єктивних прав;

В) є правовідносинами, у яких одна сторона має тільки право, а друга — тільки обов'язок;

Г) є правовідносинами, у яких точно визначені всі їх учасники, як ті, що наділені конкретними правами, так і ті, що наділені конкретними обов'язками.

6. Визначте відповідність між видами соціальних норм і їх змістом і функцією:

1) корпоративні норми; 2) норми моралі; 3) правові норми; 4) звичаї.

А) правила поведінки, які є загальнообов'язковими, формально визначеними;

Б) правила поведінки, які історично склалися у результаті їх багаторазового застосування;

В) виражати позицію людей щодо таких понять, як добро і зло;

Г) приймаються об'єднаннями громадян, членами кооперативів, господарськими товариствами, існують тільки у письмовій формі.

7. Визначте відповідність між формою державного устрою та її змістом:

1) унітарна держава; 2) федерація; 3) конфедерація; 4) імперія.

А) тимчасовий союз держав, які добровільно об'єдналися для досягнення певних спільних в політичній, економічній і військовій сферах;

Б) складна держава, яка включає суверенну державу-метрополію і підвладні їй не суверенні держави-колонії;

В) союзна держава, що складається з територій суб'єктів, які мають обмежений суверенітет;

Г) держава, що характеризується цілковитою політичною єдністю.

8. Визначте відповідність між галузями права та правовими інститутами, які є складовими відповідних галузей права:

1) конституційне право; 2) кримінальне право; 3) цивільне право; 4) сімейне право.

А) інститут усиновлення; Б) інститут парламентаризму; В) інститут строків і термінів; Г) інститут примусових заходів виховного характеру.

9. Визначте відповідність між видами підзаконних актів та суб'єктами, які їх видають:

1) загальні; 2) відомчі; 3) місцеві; 4) локальні.

А) наказ Міністерства освіти і науки України;

Б) наказ директора школи «Про правила проведення директорських контрольних робіт»;

В) рішення обласної ради «Про затвердження регламенту ради»;

Г) указ Президента України «Про додаткові заходи щодо посилення боротьби з порушниками «Правил дорожнього руху».

10. Визначте відповідність між видом державно-політичного режиму та його ознаками:

1) авторитарний; 2) демократичний; 3) деспотичний; 4) тоталітарний.

А) відзначається необмеженою владою і свавіллям правителя, який при її здійсненні спирається лише на каральні органи і здійснює свою волю грубими силовими методами;

Б) заснований на визнанні принципу рівності і свободи всіх людей; конституційному закріпленні та гарантуванні прав і свобод громадян; управлінням державними справами з волі більшості з урахуванням інтересів меншості;

В) різновид антидемократичного режиму, який передбачає повний контроль держави над усіма сферами суспільного і особистого життя та поглинання нею громадянського суспільства;

Г) характеризується значним зосередженням влади в руках однієї особи або групи осіб, домінуванням органів виконавчої влади, і як наслідок обмеження загально визнаних прав і свобод.

Завдання 3. Дайте правильну відповідь

3.1. Розташуйте в правильній послідовності етапи (стадії) прийняття законів в Україні: А) прийняття закону; Б) внесення законопроекту; В) офіційне оприлюднення закону; Г) підписання Президентом України прийнятого парламентом України закону; Д) обговорення законопроекту.

3.2. Підрахуйте (подайте математичне доведення), скільки мінімально потрібно голосів:

- А) для прийняття конституційного закону, якщо конституційний склад Верховної Ради України становить 300 народних депутатів України;
- Б) для прийняття звичайного закону, якщо конституційний склад Національної Ради Словаччини становить 150 народних депутатів Словаччини.

Завдання 4. Розташуйте у правильній послідовності

4. 1. Розташуйте вірно НПА залежно від їх юридичної сили (від вищої до нижчої).

- 1) Указ Президента України;
- 2) Рішення Ужгородської міської ради;
- 3) Закон України «Про внесення змін до Конституції України»;
- 4) Постанова Кабінету Міністрів України;
- 5) Наказ Міністра фінансів України;
- 6) Розпорядження директора Ужгородської класичної гімназії.

Відповідь (розставити цифри): _____

4. 2. Розташуйте вірно НПА залежно від їх юридичної сили (від нижчої до вищої).

- 1) Розпорядження міського голови м. Ужгорода;
- 2) Закон України «Про освіту»;
- 3) Розпорядження Кабінету Міністрів України;
- 4) Постанова Верховної Ради України;
- 5) Наказ Міністра оборони України;
- 6) Конституція України.

Відповідь (розставити цифри): _____

Завдання 5. Виконайте юридичне рівняння

Вирахуйте чому дорівнює (замість букв треба підставити цифри).

$$\frac{A + B}{B - Z} : \frac{D - \Gamma}{(Ж : E)} = \underline{\hspace{2cm}}.$$

Де:

- А – кількість видів законів, які мають вищу юридичну силу;
- Б – сума кількості елементів правовідносин та кількості елементів системи права;
- В – кількість різновидів підзаконних нормативно-правових актів;
- Г – кількість органів, які уповноважені приймати закони в Україні;
- Д – кількість видів нормативно-правових актів;
- Ж – кількість елементів норми права;
- Е – кількість елементів правосуб'єктності;
- З – кількість груп правових актів.

Завдання 6. Виконайте завдання

Поясніть, що означають словосполучення: 1) «брати за правило»; 2) «відступати від правила»; 3) «золоте правило»; 4) «не в моїх правилах»; 5) «правила хорошого тону»; 6) «за всіма правилами»; 7) «залізне правило»; 8) «як правило».

Завдання 7. Розв'яжіть юридичну задачу.

Ситуація 1. Федір 10 серпня 2011 року уклав шлюб із Юліаною.

Ситуація 2. 20 серпня 2011 року він придбав у магазині телевізор «Філіпс».

Ситуація 3. 25 серпня 2011 року він привітав із днем народження свого дідуся і приніс йому в дарунок радіоприймач, якого дідусь відмовився взяти.

Ситуація 4. 10 вересня 2011 року Федір перейшов вулицю на червоне світло. Працівником міліції на нього було накладено штраф.

Ситуація 5. 12 вересня 2011 року він допоміг жінці піднести її валізи з продуктами харчування додому.

Ситуація 6. 15 вересня 2011 року Федора було прийнято на роботу програмістом на завод «Конвектор».

Ситуація 7. 25 жовтня 2011 року Федір, будучи за кермом автомобіля, перевищив швидкість і збив пішохода, який невдовзі помер.

У яких випадках Федір вступав у правові відносини? Якими галузями права вони регулюються?

Завдання 8. Які відмінності

8.1. між правом та мораллю?

8.2. між дією і подією?

8.3. між законами та підзаконними актами?

Завдання 9. Виконайте творчі завдання

9.1. Опишіть стисло приклад правовідносин власного життя (елементи: учасники, об'єкт, зміст, юридичний факт).

9.2. Чому закони посідають важливе місце в нашому житті та в житті суспільства й держави?

Завдання 1-го етапу
учнівської олімпіади з основ правознавства
10 клас.

Завдання 1. Правознавство у логічних послідовностях

1. Розташуйте у хронологічній послідовності держави, які існували на території України:

- А) Київська Русь;
- Б) Боспорське царство;
- В) Галицько-Волинське князівство;
- Г) держава Богдана Хмельницького.

2. Розташуйте у хронологічній послідовності держави, які існували на території України:

- А) місто-держава Херсонес Таврійський;
- Б) Західно-Українська Народна Республіка;
- В) Українська Народна Республіка доби Директорії;
- Г) Українська Держава.

3. Розташуйте у хронологічній послідовності:

- А) Радянська Україна;
- Б) Українська Народна Республіка;
- В) Українська Народна Республіка доби Директорії;
- Г) Українська Держава.

4. Визначте послідовність історичних типів держав:

- А) феодална держава;
- Б) буржуазна держава;
- В) держава соціальної демократії;
- Г) рабовласницька держава.

5. Розташуйте пам'ятки правової культури у хронологічній послідовності:

- А) Права, за якими судиться малоросійський народ;
- Б) «Руська Правда»;
- В) Литовські статuti;
- Г) Перший Універсал.

6. Розташуйте у хронологічній послідовності пам'ятки правової культури:

- А) «Березневі статті» Б. Хмельницького;
- Б) Грамота до всього українського народу;
- В) Третій Універсал;
- Г) Конституція П. Орлика.

7. Розташуйте у хронологічній послідовності:

- А) Четвертий Універсал.
- Б) перша Конституція Радянської України.
- В) Конституція Української Народної республіки.
- Г) Закон про Державну Народну Раду Української Народної Республіки.

8. Розташуйте у хронологічній послідовності:

- А) Друга Конституція Радянської України;
- Б) Другий Універсал;
- В) Закон про тимчасове верховне управління та порядок законодавства в Українській Народній Республіці;
- Г) Закон про тимчасовий державний устрій України.

9. Розташуйте у хронологічній послідовності конституційні акти в історії становлення української державності:

- А) Конституційний закон Карпатської України.
- Б) Конституційний закон Української РСР про возз'єднання Закарпатської України з Українською РСР.
- В) Закон про тимчасове Верховне управління та порядок законодавства в Українській Народній Республіці.
- Г) Тимчасовий Основний Закон Західноукраїнської Народної Республіки.

10. Розташуйте у правильній послідовності чинники, які сприяли виникненню держави:

- А) зростання продуктивності праці;
- Б) удосконалення знарядь праці;
- В) розшарування суспільства на соціальні групи;
- Г) поява надлишків виробництва.

11. Розташуйте види республік у порядку зростання повноважень глави держави:

- А) президентсько-парламентська;
- Б) президентська;
- В) парламентсько-президентська;
- Г) парламентська.

12. Розташуйте нормативно-правові акти в порядку зменшення їхньої юридичної сили:

- А) рішення обласної ради;
- Б) наказ Міністра освіти і науки;
- В) розпорядження глави районної державної адміністрації;
- Г) наказ директора державного підприємства.

13. Розташуйте у логічній послідовності елементи системи права за принципом від простого до складного:

- А) інститут права;
- Б) диспозиція;
- В) галузь права;
- Г) правова норма.

14. Розташуйте підзаконні акти у порядку зменшення їхньої юридичної сили:

- А) загальні підзаконні акти;
- Б) локальні підзаконні акти;
- В) відомчі підзаконні акти;
- Г) місцеві підзаконні акти.

15. Розташуйте у порядку зростання юридичної сили наступні правові акти:

- А) Міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України;
- Б) кодекси;
- В) Рішення Конституційного Суду України;
- Г) Декрети Кабінету Міністрів України.

16. Розташуйте джерела права України у логічній послідовності залежно від ступеня їх вагомості щодо обсягу врегулювання правових відносин (у порядку зменшення ступеня вагомості):

- А) правовий звичай;
- Б) нормативно-правовий акт;
- В) нормативний договір;
- Г) міжнародно-правовий акт.

17. Розташуйте складові системи права у логічній послідовності від меншого до більшого:

- А) норма права;
- Б) підгалузь права;
- В) правовий інститут;
- Г) галузь права.

18. Розташуйте види інкорпорації за обсягом у порядку зростання обсягу:

- А) спеціальна;
- Б) загальна;
- В) галузева;
- Г) міжгалузева.

Завдання 2. Правознавство у логічних парах

1. Визначте відповідність між видами правових норм та прикладами цих видів правових норм:

1) виключно Всеукраїнським референдумом вирішуються питання про зміну території України; 2) у разі виникнення обставин, що порушують вимоги щодо несумісності депутатського мандата з іншими видами діяльності, народний депутат України у двадцятиденний строк з дня виникнення таких обставин припиняє таку діяльність або подає особисту заяву про складання повноважень народного депутата; 3) за посягання на честь і гідність Президента України винні особи притягаються до відповідальності на підставі закону; 4) ніхто не може узурпувати державну владу.

- А) норма конституційного права, диспозитивна, регулятивна;
- Б) норма конституційного права, імперативна, забороняюча;
- В) норма конституційного права, імперативна, охоронна;
- Г) норма конституційного права, імперативна, регулятивна.

2. Визначте відповідність між видами спеціалізованих правових норм та прикладами цих видів правових норм:

1) норма – засада; 2) норма – принцип; 3) визначально – установча норма; 4) норма – дефініція.

- А) держава відповідає перед людиною за свою діяльність;
- Б) громадяни рівні перед законом незалежно від підстав, порядку і моменту набуття громадянства;
- В) завданням Конституційного Суду є гарантування верховенства Конституції;
- Г) злочином є передбачене Кримінальним Кодексом суспільно небезпечне винне діяння (дія або бездіяльність) вчинене суб'єктом злочину.

3. Визначте відповідність між видами спеціалізованих правових норм та прикладами цих видів правових норм:

1) норма – преюдиція; 2) норма – фікція; 3) норма – презумпція; 4) норма – строк.

- А) факти, встановлені рішенням суду, яке набуло законної сили, в одній справі, не повинні доводитися знову при розгляді інших справ, у яких беруть участь ті самі особи;
- Б) фізична особа оголошується померлою від дня набрання законної сили рішенням суду про це;
- В) дитина, яка зачата і (або) народжена у шлюбі, походить від подружжя;
- Г) працівник може звернутися з заявою про вирішення трудового спору безпосередньо до районного (міського) суду в тримісячний строк з дня, коли він дізнався або повинен був дізнатися про порушення свого права, а у справах про звільнення – в місячний строк з дня вручення копії наказу про звільнення або з дня видачі трудової книжки.

4. Визначте відповідність між видами правових норм за методом правового регулювання та прикладами цих видів правових норм:

1) норма – рекомендація; 2) заохочувальна норма; 3) імперативна норма; 4) диспозитивна норма.

А) норми, які містяться у „Типовій формі контракту з працівником”; Б) звільняється від оподаткування та частина коштів, які були виділені для надання благодійної допомоги; В) особи, які бажають зареєструвати шлюб, мають досягти шлюбного віку на день реєстрації шлюбу; Г) у разі відмови продавця передати проданий товар, покупець має право відмовитися від договору купівлі-продажу.

5. Визначте відповідність між правовими формами здійснення функцій держави та прикладами цих правових форм:

1) правотворча діяльність; 2) правозастосовна діяльність; 3) правоохоронна діяльність; 4) інтерпретаційно-правова діяльність.

А) конституційний суд дав офіційне тлумачення пункту 8 ст.108 Конституції України; Б) суд засудив громадянина Омельченко до довічного позбавлення волі за скоєне ним умисне вбивство з особливою жорстокістю; В) на вимогу працівника податкової служби громадянин Волков сплатив податкову заборгованість; Г) за рішенням парламенту було видано Звід законів.

6. Визначте відповідність між видом поєднання прав і обов'язків та прикладами цих видів:

1) кожен має право на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працюю, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується; 2) кожен зобов'язаний неухильно дотримуватися Конституції України та законів України, не посягати на права і свободи, честь і гідність інших людей; 3) громадяни мають право на допомогу по безробіттю; 4) за договором купівлі-продажу одна сторона (продавець) передає або зобов'язується передати майно (товар) у власність другій стороні (покупцеві), а покупець приймає або зобов'язується прийняти майно (товар) і сплатити за нього певну грошову суму.

А) загальному суб'єктивному праву кореспондує обов'язок інших осіб (у даному конкретному випадку – держави) сприяти здійсненню цих прав, хто б не був їх носієм; Б) праву одного суб'єкта відповідає обов'язок іншого; В) кожен суб'єкт виступає щодо іншого водночас і як носій прав і обов'язків; Г) загальним юридичним обов'язкам відповідають суб'єктивні юридичні права конкретних осіб вимагати їх дотримання.

7. Визначте відповідність між теоріями походження держави та їх авторами:

1) теологічна; 2) патріархальна 3) договірна; 4) психологічна.

А) Аристотель; Б) Аквінський; В) Руссо; Г) Петражицький.

8. Визначте відповідність між назвами джерел права та їх змістом:

1) правовий звичай; 2) правовий прецедент; 3) нормативний договір; 4) нормативно-правовий акт;

А) документ загального характеру, що встановлюється за взаємною домовленістю кількох суб'єктів і забезпечується державою; Б) санкціоноване державою правило поведінки, що склалося в результаті тривалого повторення людьми певних дій; В) судове чи адміністративне рішення з конкретної юридичної справи, якому надається обов'язкове значення під час вирішення всіх наступних аналогічних справ; Г) письмовий документ компетентного органу держави, у якому закріплено правило поведінки загального характеру, що забезпечується державою.

9. Визначте відповідність між назвами проступків та їх змістом:

1) дисциплінарний; 2) адміністративний; 3) матеріальний; 4) цивільний.

А) правопорушення, яке полягає у невиконанні чи неналежному виконанні зобов'язань або ж у заподіянні шкоди; Б) порушення трудових чи службових обов'язків; В) протиправна, винна (умисна або необережна) дія чи бездіяльність, що посягає на охоронювані законом суспільні відносини і за своєю сутністю має багато спільних ознак із злочином, але є менш шкідливою; Г) порушення трудових чи службових обов'язків, при якому підприємству, установі, організації заподіюється майнова шкода.

10. Визначте відповідність між назвами форм реалізації права та їх змістом:

1) використання права; 2) виконання права; 3) дотримання права; 4) застосування права;

А) утримання суб'єкта правових відносин від заборонених правовими нормами дій; Б) діяльність уповноважених органів з реалізації їх владних повноважень з використанням приписів правових норм; В) активна реалізація суб'єктами права своїх можливостей, наданих правовими нормами; Г) активна поведінка суб'єкта права, якою він задовольняє інтереси інших осіб.

11. Визначте відповідність між теоріями походження держави та їх авторами:

1) насильства; 2) психологічна; 3) органічна; 4) економічна;

А) Маркс, Енгельс; Б) Тард, Коркунов; В) Дюрінг, Каутський; Г) Спенсер, Ландау.

12. Визначте відповідність між видами права та їх змістом:

1) об'єктивне право; 2) суб'єктивне право; 3) приватне право; 4) публічне право.

А) міра можливої поведінки особи; Б) сукупність галузей права, спрямованих на врегулювання і захист автономних інтересів індивідів та їх об'єднань; В) сукупність галузей права, що регулюють відносини, які забезпечують загальнодержавні інтереси домінуючої частини суспільства; Г) сукупність чинних у державі юридичних норм.

13. Визначте відповідність між видами правових норм та їх змістом:

1) імперативні; 2) диспозитивні; 3) регулятивні; 4) спеціалізовані.

А) визначають порядок відносин між їх учасниками шляхом встановлення їхніх прав та обов'язків; Б) забезпечують дію регулятивних і охоронних норм; В) зобов'язують безумовно дотримуватись встановлених у них правил, невиконання яких зумовлює правові наслідки; Г) допускають варіанти у поведінці учасників правовідносин.

14. Визначте відповідність між видами правовідносин та їх змістом:

1) абсолютні; 2) відносні; 3) договірні; 4) односторонні.

А) виникають за взаємною домовленістю між їхніми суб'єктами; Б) є правовідносинами, у яких чітко визначено тільки носія суб'єктивних прав; В) є правовідносинами, у яких одна сторона має тільки право, а друга — тільки обов'язок; Г) є правовідносинами, у яких точно визначені всі їх учасники, як ті, що наділені конкретними правами, так і ті, що наділені конкретними обов'язками.

15. Визначте відповідність між теоріями виникнення держави та їх змістом:

1) теорія насильства; 2) договірна теорія; 3) теологічна теорія; 4) патріархальна теорія.

А) держава виникла як результат історичного розвитку сім'ї; Б) держава виникла у результаті завоювання одних племен іншими; В) держава виникла у результаті договору між людьми як наслідок усвідомлення ними своїх потреб та інтересів; Г) першопричиною виникнення держави є Бог.

16. Визначте відповідність між видами соціальних норм та їх змістом і функцією:

1) корпоративні норми; 2) норми моралі; 3) правові норми; 4) звичаї.

А) правила поведінки, які є загальнообов'язковими, формально визначеними; Б) правила поведінки, які історично склалися у результаті їх багаторазового застосування; В) виражати позицію людей щодо таких понять, як добро і зло; Г) приймаються об'єднаннями громадян, членами кооперативів, господарськими товариствами, існують тільки у письмовій формі.

17. Визначте відповідність між видами правових норм та їх змістом:

1) охоронні; 2) зобов'язуючі; 3) забороняючі; 4) рекомендаційні.

А) не є обов'язковими для виконання, але орієнтують учасників правовідносин на найдоцільніший варіант поведінки; Б) вимагають дотримання правових норм, пасивної

поведінки; В) передбачають заходи примусового впливу, які мають бути застосовані до осіб, котрі посягають на ті соціальні цінності, на які посягання заборонено; Г) накладають на суб'єктів правовідносин обов'язок діяти згідно із визначеними у них правилами, вимагають активної поведінки.

18. Визначте відповідність між видами юридичної відповідальності та їх ознаками:

1) цивільна; 2) кримінальна; 3) дисциплінарна; 4) матеріальна.

А) носить виключно майновий характер, її суб'єктами можуть бути як фізичні, так і юридичні особи, може бути понесена суб'єктом як примусово, так і добровільно, може бути відповідальністю перед державою; Б) носить виключно майновий характер, її суб'єктами можуть бути як фізичні, так і юридичні особи, може бути понесена суб'єктом як примусово, так і добровільно, не може бути відповідальністю перед державою; В) може бути спрямована як на особу правопорушника, так і на його майновий стан, суб'єктом відповідальності є виключно фізична особа, яка може понести відповідальність тільки примусово; Г) може бути спрямована виключно на особу правопорушника, суб'єктом відповідальності є виключно фізична особа, яка може понести відповідальність тільки примусово.

19. Визначте відповідність між формою державного устрою та її змістом:

1) унітарна держава; 2) федерація; 3) конфедерація; 4) імперія.

А) тимчасовий союз держав, які добровільно об'єдналися для досягнення певних спільних в політичній, економічній і військовій сферах; Б) складна держава, яка включає суверенну державу-метрополію і підвладні їй не суверенні держави-колонії; В) союзна держава, що складається з територій суб'єктів, які мають обмежений суверенітет; Г) держава, що характеризується цілковитою політичною єдністю.

20. Визначте відповідність між галузями права та правовими інститутами, які є складовими відповідних галузей права:

1) конституційне право; 2) кримінальне право; 3) цивільне право; 4) сімейне право.

А) інститут усиновлення; Б) інститут парламентаризму; В) інститут строків і термінів; Г) інститут примусових заходів виховного характеру.

21. Визначте відповідність між видами підзаконних актів та суб'єктами, які їх видають:

1) загальні; 2) відомчі; 3) місцеві; 4) локальні.

А) наказ Міністерства освіти і науки України; Б) наказ директора школи «Про правила проведення директорських контрольних робіт»; В) рішення обласної ради «Про затвердження регламенту ради»; Г) указ Президента України «Про додаткові заходи щодо посилення боротьби з порушниками «Правил дорожнього руху».

22. Визначте відповідність між видом правопорушення та його ознаками:

1) злочин; 2) дисциплінарний проступок; 3) цивільний проступок; 4) адміністративний проступок.

А) його суб'єктом може бути як фізична, так і юридична особа; має місце тільки у тому випадку, якщо заподіяно шкоду (майнову, моральну, шкоду здоров'я); Б) опису його конкретного складу в законодавстві, за рідкісними винятками, немає; його суб'єктом може бути виключно особа, у якої із суб'єктом, що може притягнути правопорушника до юридичної відповідальності, існують стійкі організаційні зв'язки; В) є порушенням загальнообов'язкових правил, які діють у межах всієї держави; може бути особистим і службовим, основним і кваліфікованим; Г) є порушенням загальнообов'язкових правил, які діють у межах всієї держави; його суб'єкт може бути загальним і спеціальним, є суспільно небезпечним

23. Визначте відповідність між функціями держави і їх змістом:

1) політична; 2) ідеологічна; 3) гуманітарна; 4) екологічна.

А) сприяння життєдіяльності як суспільства в цілому, так і кожної особи зокрема, шляхом забезпечення основних прав і свобод людини, її соціальної захищеності тощо; Б) організація суспільних відносин з метою їх стабілізації та демократичного розвитку, забезпечення суверенітету держави на міжнародній арені; В) забезпечення екологічної безпеки, охорона навколишнього природного середовища, запобігання негативному впливу на нього, організація раціонального природокористування тощо; Г) формування індивідуальної та суспільної свідомості шляхом організації освіти, науки тощо.

24. Визначте відповідність між видом державно-політичного режиму та його ознаками:

1) авторитарний; 2) демократичний; 3) деспотичний; 4) тоталітарний.

А) відзначається необмеженою владою і свавіллям правителя, який при її здійсненні спирається лише на каральні органи і здійснює свою волю грубими силовими методами; Б) заснований на визнанні принципу рівності і свободи всіх людей; конституційному закріпленні та гарантуванні прав і свобод громадян; управлінням державними справами з волі більшості з урахуванням інтересів меншості; В) різновид антидемократичного режиму, який передбачає повний контроль держави над усіма сферами суспільного і особистого життя та поглинання нею громадянського суспільства; Г) характеризується значним зосередженням влади в руках однієї особи або групи осіб, домінуванням органів виконавчої влади, і як наслідок обмеження загально визнаних прав і свобод.

25. Визначте відповідність між функціями права за характером впливу на суспільні відносини:

1) статична; 2) динамічна; 3) установча; 4) інтегративна.

А) сприяння виникненню і розвитку нових суспільних відносин; Б) системоутворюючий вплив на суспільні відносини; В) закріплення і сприяння стабілізації існуючих суспільних відносин; Г) первинне заснування певних соціальних інститутів.

26. Визначте відповідність між видами юридичної відповідальності та їх ознаками:

1) адміністративна; 2) цивільна; 3) дисциплінарна; 4) кримінальна.

А) можлива без вини і за чужу вину, діє принцип презумпції вини, в окремих випадках притягнення до відповідальності не обмежується певними строками; Б) діє принцип невідворотності відповідальності, є відповідальністю тільки перед державою, до неї можуть бути притягнуті тільки фізичні особи, в окремих випадках притягнення до відповідальності не обмежується певними строками; В) діє принцип невідворотності відповідальності, є відповідальністю тільки перед державою, до неї можуть бути притягнуті як фізичні, так і юридичні особи, притягнення до відповідальності обмежується певними строками; Г) не діє принцип невідворотності відповідальності, можлива тільки щодо фізичних осіб, не є відповідальністю перед державою, не носить майнового характеру, притягнення до відповідальності обмежується певними строками.

27. Визначте приналежність нижченаведених правових норм до певних видів:

1) незаконна вимога оплати за надання медичної допомоги в державних чи комунальних закладах охорони здоров'я – карається штрафом до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців; 2) дружина має право на материнство; 3) новообраний Президент України вступає на пост не пізніше, ніж через тридцять днів після офіційного оголошення результатів виборів, з моменту складення присяги народові на урочистому засіданні Верховної Ради України; 4) власник житлового будинку, квартири має право використовувати помешкання для власного проживання, проживання членів сім'ї, інших осіб і не має права використовувати його для промислового виробництва.

А) норма є диспозитивною, регулятивною, дозвольною; Б) норма є диспозитивною, регулятивною, одночасно дозвольною і заборонною; В) норма є імперативною, охоронною, заборонною; Г) норма є імперативною, регулятивною, зобов'язуючою.

Завдання 3. Спробуй пройти «юридичний марафон»

1. Яким чином ви можете захистити порушення ваших конституційних прав?
2. Сумлінне виконання існуючих правил поведінки.
3. Застосування щодо особи, визнаної винною у вчиненні правопорушення, заходів примусу відповідно до закону.
4. Доказ того, що підозрюваний у скоєнні злочину перебував у цей час у зовсім іншому місці.
5. Захисник у суді.
6. Той, хто бачив злочин.
7. Вашого друга затримали працівники міліції і як він стверджує, побили. Куди слід звернутися?
8. Цицерон казав: «Найбільше заохочення злочину – це _____».
9. За Конституцією України «юридична відповідальність особи має _____».
10. За Конституцією України «підозрюваний, обвинувачений чи підсудний має право на _____».
11. За Конституцією України «незнання законів не звільняє від _____».
12. За Конституцією України «для забезпечення права на захист від обвинувачення та надання правової допомоги при вирішенні справ у судах та інших державних органах в Україні діє _____».
13. За Конституцією України «закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі, крім випадків, коли вони пом'якшують або скасовують _____».
14. За Конституцією України «ніхто не може відповідати за діяння, які на час їх вчинення не визнавалися законом як _____».
15. За Конституцією України «права і свободи людини і громадянина захищаються _____».
16. За Конституцією України «кожен має право звернутися за захистом свої прав до _____».
17. За Конституцією України «до юридичної відповідальності одного виду за одне й те саме правопорушення ніхто не може бути притягнений _____».
18. У карному розслідуванні дія, метою якої є пошук у приватному помешканні.
19. Тимчасовий запобіжний захід в разі нагальної потреби запобігти злочину.
20. Вид попереднього розслідування.
21. Рішення суду про винуватість особи.
22. Особа, стосовно якої винесено обвинувальний вирок.
23. Орган державної влади, що здійснює правосуддя.
24. Особа, що здійснює досудове слідство.

Завдання 4. Подайте правильну відповідь

1. Який третій після «права володіння» та «права користування» слідує елемент правоможливості, які в сукупності становлять зміст права власності?
2. Доповніть. Суб'єктами права приватної власності є фізичні особи та _____.
3. Доповніть. Цивільні договори є односторонні, багатосторонні та _____.
4. Право на укладення усіх видів цивільних договорів мають: а) малолітні; б) неповнолітні; в) повнолітні.

5. Майнові та особисті (немайнові) права та інтереси – це _____.
6. Хто несе відповідальність за шкоду, завдану малолітньою особою?
7. Неповнолітні особи – це фізичні особи віком від ____ років до ____ років.
8. Спадкування є двох видів: за законом; за _____.
9. Хто відповідно до цивільного законодавства України є спадкоємцями за законом?
10. Хто із спадкоємців другої черги є зайвим? а) рідні брати і сестри; б) двоюрідні брати і сестри; в) дід і баба як з боку матері, так і з боку батька.
11. До четвертої черги спадкування за законом закликаються особи, які проживали зі спадкодавцем однією сім'єю не менше ____ років (вказіть скільки років) до часу відкриття спадщини.
12. Скільки черг спадкування за законом передбачено у цивільному законодавстві України?
13. Особисте розпорядження фізичної особи на випадок своєї смерті – це ____.
14. Вкажіть термін, після спливу якого з часу відкриття спадщини настає право прийняття спадщини.
15. Який мінімальний шлюбний вік в Україні встановлений для жінок?
16. Який мінімальний шлюбний вік в Україні встановлений для чоловіків?
17. Чи можуть за сімейним законодавством України перебувати у шлюбі двоюрідні брат та сестра?
18. Як називається в Україні орган держави, який здійснює державну реєстрацію укладення шлюбу?
19. Після досягнення якого віку дитина в Україні має право звернутися за захистом своїх прав та інтересів безпосередньо до суду?
20. Доповніть. За Конституцією України утримання та виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, покладається на _____.
21. Чи має право дитина на позовне звернення про позбавлення її батьків або одного із них батьківських прав?
22. Хто в Україні має право позбавляти батьківських прав за підставами, передбаченими сімейним законодавством?
23. Як в Україні називається орган держави, який має право приймати рішення про встановлення усиновлення?
24. Як в Україні називається орган держави, який має право приймати рішення про встановлення опіки?
25. Вкажіть вік, до досягнення якого над дитиною встановлюється опіка.
26. Вкажіть вік, після досягнення якого над дитиною припиняється опіка.
27. Вкажіть вік, після досягнення якого над дитиною встановлюється піклування.
28. Вкажіть вік, до досягнення якого над дитиною встановлюється піклування.
29. Вкажіть вік, після досягнення якого над дитиною припиняється піклування.
30. Вкажіть мінімальний вік, після досягнення якого особа може бути усиновлювачем дитини.
31. Між ким укладається трудовий договір?
32. Вкажіть термін, протягом якого від початку роботи працівником оформляється трудова книжка.

- 33.** З якого віку особа може ставати до роботи без згоди одного з батьків або осіб, що їх замінюють?
- 34.** Якою, відповідно до трудового законодавства України, є максимальна тривалість робочого тижня для 17-річного учня, який працює кур'єром у позаурочний час?
- 35.** Вкажіть максимальний вік особи, до досягнення якого вона щорічно підлягає проходженню обов'язкового медичного огляду.
- 36.** Вкажіть кількість сторін трудового договору.
- 37.** Вкажіть цифрою суму максимальної кількості календарних днів щорічної відпустки для неповнолітнього та максимальної кількості робочого часу на тиждень, встановленого законодавством для повнолітніх працівників (довести математичною дією).
- 38.** Вкажіть максимальну тривалість робочого часу на тиждень, встановлену законом для працівників віком від 16 до 18 років.
- 39.** З якого віку особа може як виняток ставати до роботи за згодою одного з батьків?
- 40.** Вкажіть цифрою різницю між мінімальним віком, після досягнення якого особа має право на підприємницьку діяльність, та максимальною кількістю днів, протягом якого заводиться трудова книжка при прийнятті працівника на роботу вперше (довести математичною дією).
- 41.** Вкажіть мінімальний вік особи, після досягнення якого вона може бути членом колективного сільськогосподарського підприємства.
- 42.** Вкажіть максимальну тривалість робочого часу на тиждень, встановлену законом для осіб віком від 15 до 16 років.
- 43.** Вкажіть мінімальний вік особи, після досягнення якого вона може бути членом селянського (фермерського) господарства.
- 44.** Вкажіть максимальну тривалість робочого часу на тиждень, встановлену законом для учнів віком від 14 до 15 років, які працюють у період канікул.
- 45.** Доповніть. За вчинення адміністративного правопорушення настає адміністративна відповідальність у формі _____.
- 46.** Вкажіть орган держави в Україні, який має право застосовувати заходи впливу до неповнолітніх за вчинення ними адміністративних правопорушень.
- 47.** Вкажіть зайвий елемент. Справи про адміністративні правопорушення розглядають виконавчі комітети: а) сільських рад; б) селищних рад; в) міських рад; г) районних рад.
- 48.** За законом в Україні неповнолітнього можуть затримати до ____ годин з моменту складення протоколу про затримання.
- 49.** Вкажіть зайвий елемент складу злочину: а) суб'єкт; б) об'єкт; в) юридична особа; г) об'єктивна сторона; д) суб'єктивна сторона.
- 50.** Доповніть. Злочин з необережності поділяють на злочинну самовпевненість та _____.
- 51.** Доповніть. Умисний злочин поділяють на прямий та _____.
- 52.** Доповніть. Злочини за ступенем завершення злочинної діяльності поділяють на незакінчений та _____.

- 53.** Злочином невеликої тяжкості є злочин, за який передбачене покарання у виді позбавлення волі на строк не більше _____ років.
- 54.** Злочином середньої тяжкості є злочин, за який передбачене покарання у виді позбавлення волі на строк не більше _____ років.
- 55.** Тяжким злочином є злочин, за який передбачене покарання у виді позбавлення волі на строк не більше _____ років.
- 56.** Особливо тяжким злочином є злочин, за який передбачене покарання у виді позбавлення волі на строк понад _____ років.
- 57.** Як називається судове рішення, у якому встановлюється винуватість особи у вчиненні злочину?
- 58.** Вкажіть орган держави в Україні, який має право застосовувати примусові заходи виховного характеру до осіб, які скоїли злочини.
- 59.** Вкажіть цифрою суму: до кількості видів кримінальних покарань додати кількість видів основних кримінальних покарань та додати кількість видів додаткових кримінальних покарань.
- 60.** Вкажіть «так» або «ні». Чи настає кримінальна відповідальність, якщо 16-річний Максим, хворий на шизофренію, викрав у крамниці декілька пакетів з цукерками?
- 61.** Вкажіть «так» або «ні». Чи настає кримінальна відповідальність, якщо 14-річний Андрій викрав у гастрономі блок цигарок?
- 62.** Вкажіть «так» або «ні». Чи настає кримінальна відповідальність, якщо 15-річний Сергій та 16-річний Василь, будучи у стані алкогольного сп'яніння та повертаючись з дня народження, чіплялися до зустрічних перехожих, а потім побили чоловіка, котрий зробив їм зауваження?
- 63.** Максимальний строк позбавлення волі, який застосовується до неповнолітніх за вчинення ними особливо тяжких злочинів.
- 64.** Максимальна кількість годин, яку неповнолітній повинен виконувати в день у разі призначення йому покарання у виді громадських робіт.
- 65.** Вкажіть мінімальний строк позбавлення волі для неповнолітніх, закріплений у Кримінальному кодексі України.
- 66.** Вкажіть мінімальний вік особи, після досягнення якого до неповнолітнього застосовують кримінальне покарання у виді виправних робіт.
- 67.** Вкажіть мінімальний розмір штрафу, що застосовується до неповнолітнього за вчинений ним злочин.
- 68.** Вкажіть мінімальний строк арешту, що застосовується до неповнолітнього за вчинений ним злочин.
- 69.** Вкажіть максимальну кількість годин громадських робіт, що застосовується до неповнолітнього за вчинений ним злочин.
- 70.** Вкажіть максимальний розмір штрафу, що застосовується до неповнолітнього за вчинений ним злочин.
- 71.** Вкажіть цифрою суму кількості мінімального відсотку відрахування із заробітку у дохід держави для неповнолітнього при призначенні йому кримінального покарання у виді виправних робіт та максимального строку арешту (у добах), що застосовується до неповнолітнього за вчинений ним злочин.

72. Вкажіть цифрою суму мінімальної кількості годин громадських робіт, що застосовується до неповнолітнього за вчинений ним злочин, та кількості видів додаткових покарань, передбачених Кримінальним кодексом України для неповнолітніх.

73. Вкажіть мінімальний вік особи, після досягнення якого настає кримінальна відповідальність за всі види злочинів, передбачені Кримінальним кодексом України.

74. Вкажіть мінімальний вік особи, після досягнення якого настає кримінальна відповідальність за окремі злочини, передбачені Кримінальним кодексом України.

75. Розташуйте у логічній послідовності етапи кримінального процесу: а) досудове слідство; б) постановлення та публічне проголошення виправдувального вироку; в) судове слідство; г) порушення кримінальної справи.

76. Розташуйте у логічній послідовності учасників кримінального судочинства: а) обвинувачений; б) підсудний; в) підозрюваний; г) засуджений.

77. Вкажіть мінімальний стаж роботи у галузі права (у роках), необхідний для того, щоб стати адвокатом в Україні.

78. Вкажіть мінімальний термін стажування у державній нотаріальній конторі або у нотаріуса, що займається приватною нотаріальною практикою, необхідний для того, щоб стати нотаріусом в Україні.

79. Вкажіть цифрою суму: до мінімального віку, необхідного для призначення на посаду судді вперше, додати мінімальний стаж роботи у галузі права (у місяцях), необхідний для призначення на посаду судді вперше, додати мінімальний термін проживання в Україні (у роках), необхідний для призначення на посаду судді вперше.

80. Вкажіть кількість основних видів покарань для неповнолітніх.

Завдання 1-го етапу
учнівської олімпіади з основ правознавства
11 клас

Завдання 1. Правознавство у логічних послідовностях

1. Розташуйте у хронологічній послідовності держави, які існували на території України:
А) Київська Русь;
Б) Боспорське царство;
В) Галицько-Волинське князівство;
Г) держава Богдана Хмельницького.
2. Розташуйте у хронологічній послідовності держави, які існували на території України:
А) місто-держава Херсонес Таврійський;
Б) Західно-Українська Народна Республіка;
В) Українська Народна Республіка доби Директорії;
Г) Українська Держава.
3. Розташуйте у хронологічній послідовності:
А) Радянська Україна;
Б) Українська Народна Республіка;
В) Українська Народна Республіка доби Директорії;
Г) Українська Держава.
4. Визначте послідовність історичних типів держав:
А) феодална держава;
Б) буржуазна держава;
В) держава соціальної демократії;
Г) рабовласницька держава.
5. Розташуйте пам'ятки правової культури у хронологічній послідовності:
А) Права, за якими судиться малоросійський народ;
Б) «Руська Правда»;
В) Литовські статuti;
Г) Перший Універсал.
6. Розташуйте у хронологічній послідовності пам'ятки правової культури:
А) «Березневі статті» Б. Хмельницького;
Б) Грамота до всього українського народу;
В) Третій Універсал;
Г) Конституція П. Орлика.
7. Розташуйте у хронологічній послідовності:
А) Четвертий Універсал.
Б) перша Конституція Радянської України.
В) Конституція Української Народної республіки.
Г) Закон про Державну Народну Раду Української Народної Республіки.
8. Розташуйте у хронологічній послідовності:
А) Друга Конституція Радянської України;
Б) Другий Універсал;
В) Закон про тимчасове верховне управління та порядок законодавства в Українській Народній Республіці;
Г) Закон про тимчасовий державний устрій України.

9. Розташуйте у хронологічній послідовності конституційні акти в історії становлення української державності:

- А) Конституційний закон Карпатської України.
- Б) Конституційний закон Української РСР про возз'єднання Закарпатської України з Українською РСР.
- В) Закон про тимчасове Верховне управління та порядок законодавства в Українській Народній Республіці.
- Г) Тимчасовий Основний Закон Західноукраїнської Народної Республіки.

10. Розташуйте у правильній послідовності чинники, які сприяли виникненню держави:

- А) зростання продуктивності праці;
- Б) удосконалення знарядь праці;
- В) розшарування суспільства на соціальні групи;
- Г) поява надлишків виробництва.

11. Розташуйте види республік у порядку зростання повноважень глави держави:

- А) президентсько-парламентська;
- Б) президентська;
- В) парламентсько-президентська;
- Г) парламентська.

12. Розташуйте нормативно-правові акти в порядку зменшення їхньої юридичної сили:

- А) рішення обласної ради;
- Б) наказ Міністра освіти і науки;
- В) розпорядження глави районної державної адміністрації;
- Г) наказ директора державного підприємства.

13. Розташуйте у логічній послідовності елементи системи права за принципом від простого до складного:

- А) інститут права;
- Б) диспозиція;
- В) галузь права;
- Г) правова норма.

14. Розташуйте підзаконні акти у порядку зменшення їхньої юридичної сили:

- А) загальні підзаконні акти;
- Б) локальні підзаконні акти;
- В) відомчі підзаконні акти;
- Г) місцеві підзаконні акти.

15. Розташуйте у порядку зростання юридичної сили наступні правові акти:

- А) Міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України;
- Б) кодекси;
- В) Рішення Конституційного Суду України;
- Г) Декрети Кабінету Міністрів України.

16. Розташуйте джерела права України у логічній послідовності залежно від ступеня їх вагомості щодо обсягу врегулювання правових відносин (у порядку зменшення ступеня вагомості):

- А) правовий звичай;
- Б) нормативно-правовий акт;
- В) нормативний договір;
- Г) міжнародно-правовий акт.

17. Розташуйте складові системи права у логічній послідовності від меншого до більшого:

- А) норма права;
- Б) підгалузь права;
- В) правовий інститут;
- Г) галузь права.

18. Розташуйте види інкорпорації за обсягом у порядку зростання обсягу:

- А) спеціальна;
- Б) загальна;
- В) галузева;
- Г) міжгалузева.

Завдання 2. Правознавство у логічних парах

1. Визначте відповідність між видами правових норм та прикладами цих видів правових норм:

1) виключно Всеукраїнським референдумом вирішуються питання про зміну території України; 2) у разі виникнення обставин, що порушують вимоги щодо несумісності депутатського мандата з іншими видами діяльності, народний депутат України у двадцятиденний строк з дня виникнення таких обставин припиняє таку діяльність або подає особисту заяву про складання повноважень народного депутата; 3) за посягання на честь і гідність Президента України винні особи притягаються до відповідальності на підставі закону; 4) ніхто не може узурпувати державну владу.

- А) норма конституційного права, диспозитивна, регулятивна;
- Б) норма конституційного права, імперативна, забороняюча;
- В) норма конституційного права, імперативна, охоронна;
- Г) норма конституційного права, імперативна, регулятивна.

2. Визначте відповідність між видами спеціалізованих правових норм та прикладами цих видів правових норм:

1) норма – засада; 2) норма – принцип; 3) визначально – установча норма; 4) норма – дефініція.

- А) держава відповідає перед людиною за свою діяльність;
- Б) громадяни рівні перед законом незалежно від підстав, порядку і моменту набуття громадянства;
- В) завданням Конституційного Суду є гарантування верховенства Конституції;
- Г) злочином є передбачене Кримінальним Кодексом суспільно небезпечне винне діяння (дія або бездіяльність) вчинене суб'єктом злочину.

3. Визначте відповідність між видами спеціалізованих правових норм та прикладами цих видів правових норм:

1) норма – преюдиція; 2) норма – фікція; 3) норма – презумпція; 4) норма – строк.

- А) факти, встановлені рішенням суду, яке набуло законної сили, в одній справі, не повинні доводитися знову при розгляді інших справ, у яких беруть участь ті самі особи;
- Б) фізична особа оголошується померлою від дня набрання законної сили рішенням суду про це;
- В) дитина, яка зачата і (або) народжена у шлюбі, походить від подружжя;
- Г) працівник може звернутися з заявою про вирішення трудового спору безпосередньо до районного (міського) суду в тримісячний строк з дня, коли він дізнався або повинен був дізнатися про порушення свого права, а у справах про звільнення – в місячний строк з дня вручення копії наказу про звільнення або з дня видачі трудової книжки.

4. Визначте відповідність між видами правових норм за методом правового регулювання та прикладами цих видів правових норм:

1) норма – рекомендація; 2) заохочувальна норма; 3) імперативна норма; 4) диспозитивна норма.

А) норми, які містяться у „Типовій формі контракту з працівником”; Б) звільняється від оподаткування та частина коштів, які були виділені для надання благодійної допомоги; В) особи, які бажають зареєструвати шлюб, мають досягти шлюбного віку на день реєстрації шлюбу; Г) у разі відмови продавця передати проданий товар, покупець має право відмовитися від договору купівлі-продажу.

5. Визначте відповідність між правовими формами здійснення функцій держави та прикладами цих правових форм:

1) правотворча діяльність; 2) правозастосовча діяльність; 3) правоохоронну діяльність; 4) інтерпретаційно-правову діяльність.

А) конституційний суд дав офіційне тлумачення пункту 8 ст.108 Конституції України; Б) суд засудив громадянина Омельченко до довічного позбавлення волі за скоєне ним умисне вбивство з особливою жорстокістю; В) на вимогу працівника податкової служби громадянин Волков сплатив податкову заборгованість; Г) за рішенням парламенту було видано Звід законів.

6. Визначте відповідність між видом поєднання прав і обов'язків та прикладами цих видів:

1) кожен має право на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працюю, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується; 2) кожен зобов'язаний неухильно дотримуватися Конституції України та законів України, не посягати на права і свободи, честь і гідність інших людей; 3) громадяни мають право на допомогу по безробіттю; 4) за договором купівлі-продажу одна сторона (продавець) передає або зобов'язується передати майно (товар) у власність другій стороні (покупцеві), а покупець приймає або зобов'язується прийняти майно (товар) і сплатити за нього певну грошову суму.

А) загальному суб'єктивному праву кореспондує обов'язок інших осіб (у даному конкретному випадку – держави) сприяти здійсненню цих прав, хто б не був їх носієм; Б) праву одного суб'єкта відповідає обов'язок іншого; В) кожен суб'єкт виступає щодо іншого водночас і як носій прав і обов'язків; Г) загальним юридичним обов'язкам відповідають суб'єктивні юридичні права конкретних осіб вимагати їх дотримання.

7. Визначте відповідність між теоріями походження держави та їх авторами:

1) теологічна; 2) патріархальна 3) договірна; 4) психологічна.

А) Аристотель; Б) Аквінський; В) Руссо; Г) Петражицький.

8. Визначте відповідність між назвами джерел права та їх змістом:

1) правовий звичай; 2) правовий прецедент; 3) нормативний договір; 4) нормативно-правовий акт;

А) документ загального характеру, що встановлюється за взаємною домовленістю кількох суб'єктів і забезпечується державою; Б) санкціоноване державою правило поведінки, що склалося в результаті тривалого повторення людьми певних дій; В) судове чи адміністративне рішення з конкретної юридичної справи, якому надається обов'язкове значення під час вирішення всіх наступних аналогічних справ; Г) письмовий документ компетентного органу держави, у якому закріплено правило поведінки загального характеру, що забезпечується державою.

9. Визначте відповідність між назвами проступків та їх змістом:

1) дисциплінарний; 2) адміністративний; 3) матеріальний; 4) цивільний.

А) правопорушення, яке полягає у невиконанні чи неналежному виконанні зобов'язань або ж у заподіянні шкоди; Б) порушення трудових чи службових обов'язків; В) протиправна, винна (умисна або необережна) дія чи бездіяльність, що посягає на охоронювані законом суспільні відносини і за своєю сутністю має багато спільних ознак із злочином, але є менш шкідливою; Г) порушення трудових чи службових обов'язків, при якому підприємству, установі, організації заподіюється майнова шкода.

10. Визначте відповідність між назвами форм реалізації права та їх змістом:

1) використання права; 2) виконання права; 3) дотримання права; 4) застосування права;

А) утримання суб'єкта правових відносин від заборонених правовими нормами дій; Б) діяльність уповноважених органів з реалізації їх владних повноважень з використанням приписів правових норм; В) активна реалізація суб'єктами права своїх можливостей, наданих правовими нормами; Г) активна поведінка суб'єкта права, якою він задовольняє інтереси інших осіб.

11. Визначте відповідність між теоріями походження держави та їх авторами:

1) насильства; 2) психологічна; 3) органічна; 4) економічна;

А) Маркс, Енгельс; Б) Тард, Коркунов; В) Дюрінг, Каутський; Г) Спенсер, Ландау.

12. Визначте відповідність між видами права та їх змістом:

1) об'єктивне право; 2) суб'єктивне право; 3) приватне право; 4) публічне право.

А) міра можливої поведінки особи; Б) сукупність галузей права, спрямованих на врегулювання і захист автономних інтересів індивідів та їх об'єднань; В) сукупність галузей права, що регулюють відносини, які забезпечують загальнодержавні інтереси домінуючої частини суспільства; Г) сукупність чинних у державі юридичних норм.

13. Визначте відповідність між видами правових норм та їх змістом:

1) імперативні; 2) диспозитивні; 3) регулятивні; 4) спеціалізовані.

А) визначають порядок відносин між їх учасниками шляхом встановлення їхніх прав та обов'язків; Б) забезпечують дію регулятивних і охоронних норм; В) зобов'язують безумовно дотримуватись встановлених у них правил, невиконання яких зумовлює правові наслідки; Г) допускають варіанти у поведінці учасників правовідносин.

14. Визначте відповідність між видами правовідносин та їх змістом:

1) абсолютні; 2) відносні; 3) договірні; 4) односторонні.

А) виникають за взаємною домовленістю між їхніми суб'єктами; Б) є правовідносинами, у яких чітко визначено тільки носія суб'єктивних прав; В) є правовідносинами, у яких одна сторона має тільки право, а друга — тільки обов'язок; Г) є правовідносинами, у яких точно визначені всі їх учасники, як ті, що наділені конкретними правами, так і ті, що наділені конкретними обов'язками.

15. Визначте відповідність між теоріями виникнення держави та їх змістом:

1) теорія насильства; 2) договірна теорія; 3) теологічна теорія; 4) патріархальна теорія.

А) держава виникла як результат історичного розвитку сім'ї; Б) держава виникла у результаті завоювання одних племен іншими; В) держава виникла у результаті договору між людьми як наслідок усвідомлення ними своїх потреб та інтересів; Г) першопричиною виникнення держави є Бог.

16. Визначте відповідність між видами соціальних норм та їх змістом і функцією:

1) корпоративні норми; 2) норми моралі; 3) правові норми; 4) звичаї.

А) правила поведінки, які є загальнообов'язковими, формально визначеними; Б) правила поведінки, які історично склалися у результаті їх багаторазового застосування; В) виражати позицію людей щодо таких понять, як добро і зло; Г) приймаються об'єднаннями громадян, членами кооперативів, господарськими товариствами, існують тільки у письмовій формі.

17. Визначте відповідність між видами правових норм та їх змістом:

1) охоронні; 2) зобов'язуючі; 3) забороняючі; 4) рекомендаційні.

А) не є обов'язковими для виконання, але орієнтують учасників правовідносин на найдоцільніший варіант поведінки; Б) вимагають дотримання правових норм, пасивної

поведінки; В) передбачають заходи примусового впливу, які мають бути застосовані до осіб, котрі посягають на ті соціальні цінності, на які посягання заборонено; Г) накладають на суб'єктів правовідносин обов'язок діяти згідно із визначеними у них правилами, вимагають активної поведінки.

18. Визначте відповідність між видами юридичної відповідальності та їх ознаками:

1) цивільна; 2) кримінальна; 3) дисциплінарна; 4) матеріальна.

А) носить виключно майновий характер, її суб'єктами можуть бути як фізичні, так і юридичні особи, може бути понесена суб'єктом як примусово, так і добровільно, може бути відповідальністю перед державою; Б) носить виключно майновий характер, її суб'єктами можуть бути як фізичні, так і юридичні особи, може бути понесена суб'єктом як примусово, так і добровільно, не може бути відповідальністю перед державою; В) може бути спрямована як на особу правопорушника, так і на його майновий стан, суб'єктом відповідальності є виключно фізична особа, яка може понести відповідальність тільки примусово; Г) може бути спрямована виключно на особу правопорушника, суб'єктом відповідальності є виключно фізична особа, яка може понести відповідальність тільки примусово.

19. Визначте відповідність між формою державного устрою та її змістом:

1) унітарна держава; 2) федерація; 3) конфедерація; 4) імперія.

А) тимчасовий союз держав, які добровільно об'єдналися для досягнення певних спільних в політичній, економічній і військовій сферах; Б) складна держава, яка включає суверенну державу-метрополію і підвладні їй не суверенні держави-колонії; В) союзна держава, що складається з територій суб'єктів, які мають обмежений суверенітет; Г) держава, що характеризується цілковитою політичною єдністю.

20. Визначте відповідність між галузями права та правовими інститутами, які є складовими відповідних галузей права:

1) конституційне право; 2) кримінальне право; 3) цивільне право; 4) сімейне право.

А) інститут усиновлення; Б) інститут парламентаризму; В) інститут строків і термінів; Г) інститут примусових заходів виховного характеру.

21. Визначте відповідність між видами підзаконних актів та суб'єктами, які їх видають:

1) загальні; 2) відомчі; 3) місцеві; 4) локальні.

А) наказ Міністерства освіти і науки України; Б) наказ директора школи «Про правила проведення директорських контрольних робіт»; В) рішення обласної ради «Про затвердження регламенту ради»; Г) указ Президента України «Про додаткові заходи щодо посилення боротьби з порушниками «Правил дорожнього руху».

22. Визначте відповідність між видом правопорушення та його ознаками:

1) злочин; 2) дисциплінарний проступок; 3) цивільний проступок; 4) адміністративний проступок.

А) його суб'єктом може бути як фізична, так і юридична особа; має місце тільки у тому випадку, якщо заподіяно шкоду (майнову, моральну, шкоду здоров'я); Б) опису його конкретного складу в законодавстві, за рідкісними винятками, немає; його суб'єктом може бути виключно особа, у якої із суб'єктом, що може притягнути правопорушника до юридичної відповідальності, існують стійкі організаційні зв'язки; В) є порушенням загальнообов'язкових правил, які діють у межах всієї держави; може бути особистим і службовим, основним і кваліфікованим; Г) є порушенням загальнообов'язкових правил, які діють у межах всієї держави; його суб'єкт може бути загальним і спеціальним, є суспільно небезпечним

23. Визначте відповідність між функціями держави і їх змістом:

1) політична; 2) ідеологічна; 3) гуманітарна; 4) екологічна.

А) сприяння життєдіяльності як суспільства в цілому, так і кожної особи зокрема, шляхом забезпечення основних прав і свобод людини, її соціальної захищеності тощо; Б) організація суспільних відносин з метою їх стабілізації та демократичного розвитку, забезпечення суверенітету держави на міжнародній арені; В) забезпечення екологічної безпеки, охорона навколишнього природного середовища, запобігання негативному впливу на нього, організація раціонального природокористування тощо; Г) формування індивідуальної та суспільної свідомості шляхом організації освіти, науки тощо.

24. Визначте відповідність між видом державно-політичного режиму та його ознаками:

1) авторитарний; 2) демократичний; 3) деспотичний; 4) тоталітарний.

А) відзначається необмеженою владою і свавіллям правителя, який при її здійсненні спирається лише на каральні органи і здійснює свою волю грубими силовими методами; Б) заснований на визнанні принципу рівності і свободи всіх людей; конституційному закріпленні та гарантуванні прав і свобод громадян; управлінням державними справами з волі більшості з урахуванням інтересів меншості; В) різновид антидемократичного режиму, який передбачає повний контроль держави над усіма сферами суспільного і особистого життя та поглинання нею громадянського суспільства; Г) характеризується значним зосередженням влади в руках однієї особи або групи осіб, домінуванням органів виконавчої влади, і як наслідок обмеження загально визнаних прав і свобод.

25. Визначте відповідність між функціями права за характером впливу на суспільні відносини:

1) статична; 2) динамічна; 3) установча; 4) інтегративна.

А) сприяння виникненню і розвитку нових суспільних відносин; Б) системоутворюючий вплив на суспільні відносини; В) закріплення і сприяння стабілізації існуючих суспільних відносин; Г) первинне заснування певних соціальних інститутів.

26. Визначте відповідність між видами юридичної відповідальності та їх ознаками:

1) адміністративна; 2) цивільна; 3) дисциплінарна; 4) кримінальна.

А) можлива без вини і за чужу вину, діє принцип презумпції вини, в окремих випадках притягнення до відповідальності не обмежується певними строками; Б) діє принцип невідворотності відповідальності, є відповідальністю тільки перед державою, до неї можуть бути притягнуті тільки фізичні особи, в окремих випадках притягнення до відповідальності не обмежується певними строками; В) діє принцип невідворотності відповідальності, є відповідальністю тільки перед державою, до неї можуть бути притягнуті як фізичні, так і юридичні особи, притягнення до відповідальності обмежується певними строками; Г) не діє принцип невідворотності відповідальності, можлива тільки щодо фізичних осіб, не є відповідальністю перед державою, не носить майнового характеру, притягнення до відповідальності обмежується певними строками.

27. Визначте приналежність нижченаведених правових норм до певних видів:

1) незаконна вимога оплати за надання медичної допомоги в державних чи комунальних закладах охорони здоров'я – карається штрафом до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців; 2) дружина має право на материнство; 3) новообраний Президент України вступає на пост не пізніше, ніж через тридцять днів після офіційного оголошення результатів виборів, з моменту складення присяги народові на урочистому засіданні Верховної Ради України; 4) власник житлового будинку, квартири має право використовувати помешкання для власного проживання, проживання членів сім'ї, інших осіб і не має права використовувати його для промислового виробництва.

А) норма є диспозитивною, регулятивною, дозвольною; Б) норма є диспозитивною, регулятивною, одночасно дозвольною і заборонною; В) норма є імперативною, охоронною, заборонною; Г) норма є імперативною, регулятивною, зобов'язуючою.

Завдання 3. Чим закон відрізняється від права?

Завдання 4. Виконайте юридичне рівняння

$$\frac{(A - B) + B}{(Г + Д) : E} : \frac{Є + (Ж - З)}{(И + I) - \dot{I}} = \underline{\hspace{2cm}}, \text{ де:}$$

А – рік прийняття Декларації прав дитини;

Б – рік прийняття Європейської конвенції про захист прав та основних свобод людини;

В – кількість законодавчих умов (вимог) прийняття до громадянства України;

Г – вік, після досягнення якого громадянин України отримує паспорт громадянина України;

Е – кількість форм демократії;

Д – вік, після досягнення якого дитина має законодавче право на вихід із громадянства України;

Є – мінімальний вік членства у дитячій громадській організації в Україні;

Ж – рік прийняття Конвенції ООН про права дитини;

З – рік прийняття Міжнародного пакту про громадянські та політичні права;

И – вік, після досягнення якого фізична особа має право на утворення в Україні громадської організації;

I – число різниці між віком, до досягнення якого фізична особа в Україні може бути членом молодіжної громадської організації, та віком, після досягнення якого фізична особа в Україні може бути членом громадської організації;

\dot{I} – число різниці між віком, після досягнення якого фізична особа в Україні може бути засновником дитячої громадської організації та максимальним строком безперервного проживання в Україні на законних підставах як умова прийняття до громадянства України.

Завдання 5. Виконайте завдання

Із цивільного права України

1. Перехід прав та обов'язків (спадщини) від фізичної особи, яка померла (спадкодавця), до інших осіб (спадкоємців) – це _____.

2. Доповніть. Спадкування є двох видів, а саме: за законом та за _____.

3. Хто входить до п'ятої черги спадкування за законом? _____.

4. Особисте розпорядження фізичної особи на випадок своєї смерті – це _____.

5. Максимальний строк, після спливу якого особа має право на прийняття спадщини. _____.

Із сімейного права України

6. Вкажіть суму шлюбного віку, встановленого для жінок, та шлюбного віку, встановленого для чоловіків. _____.

7. Вкажіть мінімальний вік, після досягнення якого особі може бути надано право на шлюб. _____.

8. Доповніть. Розірвання шлюбу здійснюється через ДОРАЦС та через _____.

9. Вкажіть вік, після досягнення якого припиняється піклування. _____.

10. Як називається документ, який засвідчує укладення особами шлюбу? _____.

Із сімейного права України

11. Заповніть упущене. Відповідно до Конституції України «в Україні сім'я, _____, материнство та батьківство охороняються державою».

12. Вік, з якого дитина самостійно може звернутися до суду за захистом свої прав та інтересів. _____.

13. Що зайве у переліку укладення шлюбу?

А) вільна згода;

Б) досягнення шлюбного віку;

В) наявність повної загальної середньої освіти;

Г) не перебування в іншому шлюбі.

Відповідь: _____.

14. Прийняття дитини у сім'ю на правах дочки або сина, що встановлюється рішенням суду, – це _____.

15. Який орган дає дозвіл 16-річній дівчині на шлюб? _____.

Із трудового права України

16. З якого віку особа може ставати до роботи без згоди батьків? _____.

17. Встановіть тривалість робочого тижня 15-річного учня, який працює кур'єром у позаурочний час. _____.

18. Вкажіть різницю між загальною тривалістю скороченого робочого часу, встановленого для осіб віком від 16 до 18 років, та загальною тривалістю скороченого робочого часу, встановленого для осіб віком від 14 до 15 років, які працюють протягом навчального року у вільний від навчання час. _____.

19. Вкажіть тривалість щорічної основної відпустки, встановленої для працівників молодше 18-ти років. _____.

20. Скільки годин на тиждень має встановити власник підприємства для особи, якій при прийнятті на роботу виповнилося 15 років та 6 місяців? _____.

Із адміністративного права України

21. Вкажіть ситуацію, в якій описаний адміністративний проступок:

А) 13-річна Наталя поцупила з портфеля однокласниці мобільний телефон;

Б) 16-річний Микола на очах у перехожих жорстоко поведився з бездомним собакою;

В) четверо підлітків, погрожуючи ножем, напали на перехожого та відібрали у нього гроші;

Г) двоє гімназистів відмовилися писати контрольну роботу з правознавства. Відповідь: _____.

22. Вкажіть вік, з якого настає адміністративна відповідальність. _____.

23. Вкажіть суму максимального строку адміністративного арешту та загальною кількістю адміністративних стягнень, встановлених для осіб за вчинення ними адміністративних правопорушень. _____.

24. Назвіть один із видів заходів впливу, які застосовуються до неповнолітніх за вчинення ними адміністративних правопорушень. _____.

25. Вкажіть максимальний строк позбавлення спеціального права, наданого даному громадянинуві (у місяцях). _____.

Із кримінального права України

26. За особливо тяжкий злочин, пов'язаний з умисним позбавленням життя людини, неповнолітнього може бути засуджено на строк до _____ років.

27. Вкажіть різницю між максимальним розміром штрафу, встановленого для неповнолітнього за вчинення ним злочину, та мінімальним розміром штрафу, встановленого для неповнолітнього за вчинення ним злочину. _____.

28. Вкажіть мінімальний вік, після досягнення якого настає кримінальна відповідальність. _____.

29. Вкажіть максимальний термін перебування дитини у спеціальній виховній установі за вчинення нею злочину. _____.

30. Вкажіть суму максимального строку позбавлення волі, встановленого для неповнолітніх за вчинення ними злочинів середньої тяжкості та максимального строку позбавлення волі, встановленого для неповнолітніх за вчинення ними тяжких злочинів. _____.